

כ"ז באדר ב' חשי"ד.  
1.4.54

מר אליהו כרמל:

רבותי העמונות: אני מארחים הערב במסיבת העתונות המשודרת שלנו את שרת העבודה הגב' גולדה מאירסון.

משתתפים אתנו במסיבה 4 חברי המועצה לביטוח לאומי:

הגב' אירמה טפולק

חבר הכנסת הד"ר בן-ציון הראל

מר שלמה מוריאל

מר יצחק קנב

מנחה המסיבה מר שלום רוזנפלד, בבקשה.

מר שלום רוזנפלד:

ערב טוב רבותי. אני פסור כבר עתה מלהציב את חברי המסיבה כצד אחד של המקורפון. אציג רק את ההברית:

יעקב אדלשטיין	-	הצפה
אריה צימוקי	-	על המשמר
גבריאל צפרוני	-	הבקר
שמעון שפירא	-	זמנים
משה חבור	-	דבר.

כפי שאחם שומעים, אנו הפעם מהייצבים בכוחות שווים, על כל פנים מבהינה מספרית, למערכת זו. את המסיבה המיוחדת כדוע שיגינינו קצת מהנוהג הפעם והזמנו כמה אנשים למסיבה הסביר לכם שרת העבודה הגב' גולדה מאירסון במשפט הפתיחה שלה.

שרת העבודה - גב' גולדה מאירסון:

ברצוני הערב לברך את האוכלוסיה של מדינת ישראל ולברך את הכנסת שזכינו להגיע ליום שבו חל החוק של ביטוח לאומי. אני שמחה מאוד שנמצאים אתי יחד חברים של המועצה לביטוח לאומי, שהשתתפו לפני קבלת החוק בכנסה ועכשיו משתתפים בפעילות רבה במוסד לביטוח לאומי, המוסד המדריך ומפקח על ביצוע החוק.

שלום רוזנפלד:

עכשיו נעבור ישר לדו-קרב. מי מחייב ראשון?

גבריאל צפרוני:

אסתכן. אחרי הפתיחה החגיגית של שרת העבודה, מר קנב אולי יוכל למסור לנו כמה דברים פרואיים איזה סוגי ביטוח כלולים בחוק הביטוח הלאומי, ומה היקף האוכלוסיה שתהנה מהחוק?

יצחק קנב:

החוק הראשון כולל סוגים אלה של ביטוח סוציאלי: ביטוח לעת זקנה, אלמנות ויתמות לכל האוכלוסיה; ביטוח תאונות עבודה לעובדים שכירים ואגודות שיתופיות.

גבריאל צפרוני:

מה ההיקף?

יצחק קנב: אם אני אומר "כל האוכלוסיה", זה אומרת מבוטחים 1,600,000 החושבים.

אריה צימוקי:

האם גם דנים בחוק ביטוח נגד אבטלה?

שרת העבודה - גב' גולדה מאירסון:

התכנית לביטוח לאומי כוללת גם את הסעיף הזה. החוק הראשון שנחקל בכנסת, שעליו אנו מדברים היום. אינו כולל ביטוח אבטלה.

יעקב אדלשטיין:

רצייתי לשאול. האם החוק הזה מבוסס על דוגמאות של חוקים מארצות אחרות, ומה המקורי

בחוק הזה?

יצחק קנב:

בשטח ביטוח תאונות עבודה, הרי החוק מזכה את האוכלוסיה העובדת באחת מהצורות המשוכללות ביותר שבעולם, על ידי זה שסוג זה של ביטוח יבוצע על ידי מוסד ציבורי לביטוח, לא על מנת לקבל רווחים, ועל ידי זה שהוא מבטיח הענקות ניכרות ופנסיות לאלמנות של נפגעים ושל נכים.

משה תבור:

היום נכנס לתוקפו חלק חשוב בענין ביטוח אמהות. אולי ד"ר הראל יוכל להגיד לנו באיזה תנאי תקבל אם את הפיצויים?

ד"ר בן-ציון הראל:

היום בעצם נכנס לתוקפו לא רק ביטוח אמהות אלא גם ביטוח נפגעי עבודה. עצם ביטוח האמהות יבטיח לכל אשה עובדת במדינה קיומה במשך שלושה החדשים הקשים שלה מסביב ליום הלידה שלה. ביטוח אמהות יבטיח דבר עוד יותר חשוב לכל הישוב, לכל האנשים במדינה: אשפוז בהקופת הלידה והשתתפות על מנת להבטיח את הציוד ההכרחי לנולד.

שמעון שפירא:

ברצוני לשאול, לאיזה מטרה תהיינה מיועדות הקרנות שחצטברנה עם ביצועו של החוק?

גבריאל צפרוני:

שאלה נוספת לד"ר הראל: אולי יוכל לפרט יותר מה הן הזכויות המיוחדות שהאשה תקבל, ומה הוא הציוד שהוא הזכיר שהנולד מקבל?

ד"ר בן-ציון הראל:

הרי בעצם ביטוח אמהות דואג לבריאות האם בתקופה של סכנה רבה לבריאותה. ביטוח אמהות דואג גם לששה הימים הראשונים של הנולד, שהם בעצם הימים המכריעים בהתפתחותו.

שלום רוזנפלד:

אולי אוסיף עוד שאלה פרוזאית: כמה בכלל יעלה כל הענין מבחינה תקציבית למדינה?

יצחק קנב:

בדרך כלל את השאלה הזאת יש להלק ל-2: כמה זה יעלה למשק הלאומי שלנו, וכמה זה יעלה למדינה. בשנים הראשונות המדינה לא חשתחף בתקציב של ביטוח לאומי, רק כעבור מספר שנים חשתחף. ביחס להכנסת הלאומית, לפי ההישובים שלנו ההיה זו מעמטה קטנה מאוד הודות לזה שאנו עומדים לשלב את אותה ההוצאה שהיא מוצאא כבר כעת על ידי שירותים סוציאליים הקיימים. (גבריאל צפרוני אתה לא כולל את חוק האמהות?) אני כולל גם את חוק האמהות. אני רוצה להסביר לך כי גם כעת 90 אחוז, קצת פחות מ-90 אחוז, מהיולדות מקבלות את האשפוז, רק תבוא הלוקה אחרת של ההוצאה.

### יעקב אדלשטיין:

יש כאן אהנו נציג התאחדות בעלי התעשיה. אולי הוא יסביר כיצד מעריכים בעלי התעשיה או נוחני העבודה את החוק הזה, ומה יחסט אליו.

### שלמה מוריאל:

שואלים בזמן האחרון לא פעם מה יחסה של התעשיה בציבור החרשתני לחוק הביטוח הלאומי, ולמה מחכה ענף כלכלי חשוב זה מהחוק בעתיד. היו לנו כבר כמה הזדמנויות לברך את המדינה על החוק הזה, זה השיא בחוקה הסוציאלית של ארצנו עד כה. חוק זה בלבד מצביע על ארצנו כעל ארצות במדבר פראי מסכיב. מכהינה פנימית זה מסמל שלב נוסף בדרך של ליכוד ואחריות הדדית, ואנו גאים על כך שהשתתפנו בהכנת החוק הזה, וכעת מסייעים לבצעו. שום שטח אחר של פוליטיקה סוציאלית בעולם לא סמלה קדמה כמו התפתחות החוקה של ביטוח ובטחון סוציאלי. קשה מאוד בהנאים שונים וכלכליים בארצות שונות לעשות השוואה באחוזים של המעמסה החלקה על נוחני העבודה והפועל, דבר שבעת החלנו לטפל בו במשרד העבודה הבינלאומי, שמצריך השוואה ונביית נחונים דומים בכל ארץ וארץ. ביטוח סוציאלי נוחן לנפשו של האדם את הבטחון של יום המחר ויוצר הנאים נפשיים טובים יותר להגברת פריון העבודה והייצור.

### שלום רוזנפלד:

קצת לא נעים אחרי חגיגות זו להיכנס לפרוזה, אבל הייתי רוצה לשאול: האם מכהינה כספית הדבר הזה יכביד או על כל פנים ישיל איזה עול על נוחני העבודה, ואם כן - איזה?, ומה יחסכם לתוספת זו במקרה שישנה?

### שלמה מוריאל:

השאלה הזו היא קשה ומסובכה. בדרך כלל החוק מאספר לנוחן העבודה להפחית מחשלומו לקופת התבמולין בשיעור של 1.5 אחוז במידה שהוא משלם. רוב התעשיה הגדולה משלם חשלומים קבועים בשיעור של 3 אחוז לקופת תבמולים, למרות שיש מפעלים שטרם משלמים.

בנוגע לביטוח נפגעים בעבודה או ביטוח אמהות וביטוח לעת זקנה, כמובן לכאורה ישנה הפחתה מסויימת של החשלומים. קשה להביד אם הפחתה זו תהיה מעשית. אני הושב שרק אחרי נסיון של שנה נוכ לבדוק בוודאות את השאלה הזאת ולענות עליה.

### גבריאל צפרוני:

האם ישנן איזה חכניות איך להפעיל את הכספים שירוכזו בביטוח הלאומי?

יצחק קנב :

אני רוצה למלא קצה בשאלה זו. לפי החוק וגם לפי התכנית, המוסד לביטוח יוכל להשקיע את הרזרבות הגדולות, שתהיינה גדולות ביתר בשנים הראשונות בעבודת פיתוח של הארץ. זהו אחד הדברים החשובים וגם לעצם ההפתחה הביטוח בעתיד.

בבריא צפרוני :

שאלה נוספת, אולי לשרת העבודה: איך אתם חושבים לשלב את כספי קופות החגמולים והפנסיות במסגרת הביטוח הלאומי?

שרת העבודה - הגב' גולדה מאירסון:

לעת עתה אין תכנית מפורטת על כך. אבל אני רוצה רק לציין, נוסף רצה שאצר צר קנב, שהסכומים שעלולים להצטבר במוסד לביטוח לאומי יהפכו את המוסד הזה לאחד המוסדות הפיננסיים החשובים ביותר בארץ. עם הדאגה להבטיח את ערך הכסף, כאשר הוא כסף של אלמנות ויתומים וזקנים אין ספק שזה יכול להיות מכשיר חשוב ממדרגה ראשונה לפיתוח עבודות פיתוח בארץ.

שלום רוזנפלד:

אולי גב' פולק, שמייצגת את ארגוני הנשים, תוכל להשיב על השאלה, גם כן פרקטית: כיצד בכלל הדבר יבוצע למעשה? נניח, ניקח את ביטוח האמהות, מכחינת רישום, מבחינת הוצאה לפועל איך זה יבוצע?

גב' אירמה פולק:

בכלל החוק מביא בעקבותיו ברכה רבה לאשה, לחיי האשה. אהם יודעים שהאשה היא הדואגת לאיזון התקציב המשפחתי, והחוק הזה מקל מאוד עליה. האשה גם מבוססת לפי החוק בתור עובדת, עובדת עצמאית, בתוך יולדת, בתור אלמנה, וגם כסוכן נהנית מביטוח של בעלה לעת זקנה. שמעם כבר מד"ר הראל על ההגדיל של ביטוח האמהות. הייתי רוצה רק להוסיף גם כן על ההשפעה של ביטוח האמהות על העליה הפנימי על ריבוי העם. אתם יודעים שנמשפחה רבות רואים בחרדה בואו של ילד. והיום יש אפשרות לכל משפחה לקבל את המאורע הזה בשמחה רבה. את השאלה לא הבנתי. (שלום רוזנפלד: נגיח שבין המאזינים עכשיו יאשה שמחכה לדור חדש. כיצד הביטוח הלאומי הזה מבטיח לה שנניח כעבור שבוע או כעבור שבועיים שהיא תלד שמיד תקבל את מה שהחוק מבטיח? האם זה אוטומטי, האם יש רישום, כיצד זה מתנהל, מה אופן הביצוע המעשי?)

שרת העבודה - גב' גולדה מאירסון:

לביטוח אמהות יש שני פרקים. ציינו חברים שדברו לפני כי נשים העובדות בשכר תקבלנה חלק מהמשכורות שלהן במשך 12 שבועות. נשים אלו צריכות למלא טופס. מחר התפרסמה התקנות המפורטות

לכל הסעיפים של הביטוח. הן צריכות למלא סופס ולהודיע על פי אישור רופא את תאריך הלידה, אישור נוחן העבודה, מה הוא שכר העובדת. בהתאם לכך האשה הזאת תקבל את השכר שלה במשך 12 שבועות.

הפרק השני של ביטוח האמהות, הוא מענק שעליו גם כן דובר כאן, של -55 ל"י לכל יולדת מענק זה ניתן בתנאי שהיולדת הולדת בבית חולים. (גבריאל צפרוני: יולדת, אשה עובדת?) לא, כל אשה. אני רוצה להדגיש פירוש הדבר שיש די מיטות בארץ שיכולות לאשפז את כל היולדות. אנו הדגשנו את זה, והחנינו את זה באשפוז בבתי חולים, כאשר אנו יודעים שיש נשים בין העולות החדשני שלא ברצון הולכות לבתי חולים. אנו חושבים שזה לטובת העם ולטובת ההינוך, בתנאי שהאשה תלד בבית חולים היא תקבל מענק של -55 ל"י. (שלום רוזנפלד: לא תהיה על זה אחר כך סובסידיה?) זה לא. האשה גם כן צריכה למלא סופס, אישור רופא, אישור בית החולים והיא תקבל.

עלי להודיע שמחר תקבלנה 3 היולדות הראשונות: אחת בירושלים, אחת בנצרת ואחת בבאר שבע את המענק של -55 ל"י כל אחת.

#### שמעון שפירא:

מה נעשה כדי להפיץ את ההוראות של ביטוח עממי ואת הרעיון בכלל בקרב ההמונים, גם אלו שאינם קוראים עיתונים ואינם מאזינים לתכנית זו?

#### שרת העבודה - גב' גולדה מאירסון:

אינני רוצה לגזול זמן משיחה זו כדי לפרט את התכנית של פרסום אשר עובדה במוסד, אבל אני מקוה שירגישו בזה גם על ידי הסינמה, גם על ידי העיתונות, גם על ידי ההדיו, לא רק בשיחה זו ברדיו. אנו מקוים להביא את זה לידיעת כולם. חובה גם על כל אלה שמטפלים בחוגים שונים בעם: מורים, אחיות, רופאים, שיספרו על כך.

#### משה תבור:

נכנס לתוקפו גם חלק אחר בדבר נפגעי תאונות עבודה. אולי תסביר לי, מה קנב, באיזה תנאים יקבלו נפגעי העבודה מענקים. מה יהיה ההבדל בין המצב הקיים לפי החוקה המנדטורית לבין החוק החדש?

#### יצחק קנב:

אענה לך רק במשפטים אחדים. הדבר הראשון הוא הגדלת הענקות לנפגעים, והמכסימום יהיה במקו -23 ל"י בשבוע - -35 ל"י בשבוע. (משה תבור: זה יהיה קשור באינדקס?) לפי החוק יש רשות לשרת העבודה בהחייצות עם ועדת הכנסת לשנות בהתאם לאינדקס.

דבר שני החשוב זהו שהנפגעים שיהיו נכים הם יקבלו, ביחוד נכים 50 אחוז ויותר, פנסיות של נכים ולא מענק חד-פעמי. בביטוח סוציאלי הדבר הזה לא חשוב מאוד על מנת להבטיח את הקיום לנכים.

דבר שלישי אופייני זהו, שהאלמנות והיתומים של אותם הנפגעים שנספו בעבודה גם הם יקבלו פנסיות ולא מענק חד-פעמי.

#### משה תבור:

רציתי שהבליט את ההבדל בין המצב הקיים ובין המצב החדש שנכנס להוקפו היום למשל, אם מעביד לא שילם עד כה סכומים שלו העובד לא מבוסס. האם זה יימשך כך, או שהיא יקבל בכל אופן?

#### יצחק קנב:

לפי החוק אם גם מעביד לא ישלם, המוסד יגיש עזרה לנפגע, והרשות למוסד לתבוע מהמעביד כל ההפסדים. אבל הנפגע לא יסבול מזה.

#### בבריא אל צפרוני:

אני רוצה לעבור לשטח הבריאות. אולי ד"ר הראל יכול להגיד לנו כה היתרון לאוכלוסיה שלא היתה מבוססת?

#### ד"ר בן-ציון הראל:

ביטוח לאומי בשלב זה לא כולל ביטוח בריאות. אבל ביטוח אמהות מאפשר למעשה אשפוז לכל יולדת ביישוב, ובזה פוחר חלק, אמנם קסן אכל חשוב, במסגרת של ביטוח הבריאות.

#### משה חבור:

מה מצבה של עקרת-בית?

#### גב' אירמה פולק:

זה החסרון היחיד נדמה לי. עקרת בית אינה מובטחת, הוציאו אותה מכלל החוק. נשתדל לשפר.

#### שלום רוזנפלד:

אני מציע שגב' מאירסון הסכם בקצרה בצורה מסודרת את כל הפרטים שעברנו עליהם.

שרת העבודה - נב" גולדה מאירסון:

אני הושבת שהמאזינים בודאי הרגישו בהתרגשות שלשנה בין המשתתפים בישיבה זו, מפני שכאמה יום גדול הוא לנו.

אני רוצה להדגיש 2-3 טעמים בחוק החוק הזה. דובר נדמה לי בעיקר על ביטוח אמהות בישיבה זו, ובצדק. זה הדבר החשוב ביותר. אבל אל נשכח גם את הדבר, שכל אחד מאתנו אחרי הכנסת החוק מבוסס גם לעת זקנה. הפחד הזה מה יהיה עלינו כאשר נזדקק נדמה לי ניטל מאתנו מהיום הזה. גם ניטל הפחד האיום הזה כאשר קורה אסון במשפחה ומפרנס המשפחה איננו עוד. האלמנה והיתומים מובטחים, במינימום כמובן, אבל מובטחים, כבר עם החוק הזה.

גם פועלים שיסבלו מתאונות עבודה, ואני מקווה שזה יהיה הסעיף הפחות פועל, כי יש לנו יוהר מדי תאונות עבודה בארץ, גם הם ירגישו על פי החוק הזה הטבה רבה מאד גם באשפוז, גם בהשלומים בזמן אבטלה מאונס כאשר הם מובלים מהפצעים שהם קבלו.

עוד יהיה צורך להטביר הרבה בסעיפים השונים בחוק הזה, אבל אין לי כל ספק שמהיום הזה נפתח דף חדש חשוב בתולדות המדינה הצעירה שלנו. עם החוק הזה אנו נכנסים לגלריה של מדינות ועמים מתקדמים ביותר, זאת אומרת עמים ומדינות שדואגים דאבה רצינית ויסודית לאוכלוסייה שלהם.

שלום רוזנפלד:

אני מודה מאוד למשתתפים. אני מקווה שזו בכל זאת לא הישיבה האחרונה בנושא זה.

.....